

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Jens Laursen
Skiøtte og Skoufoged ved
Rodsteenseje gods 1758-1781*

En aneskildring:

Jens Laursen er min tip4-oldefar og stamfader til en slægt af smede og maskinarbejdere, fortrinsvis bosatte i Østjylland. Hvad han har beskæftiget sig med før han blev skovfoged og skytte ved Rodsteenseje, vides ikke bestemt, men det var formentlig soldatertjeneste.

Højbjerg den 3/4-2024. - Erik V. Jensen

Indhold:

Jens Laursen og Appelone Michelsdatter

Jens Laursens børn

Appendix:

Landmilits ved Rodsteenseje

Altona

Jens Laursens vielse

Liliensgyde

Biavl i gl. dage

Jens Laursens skifte

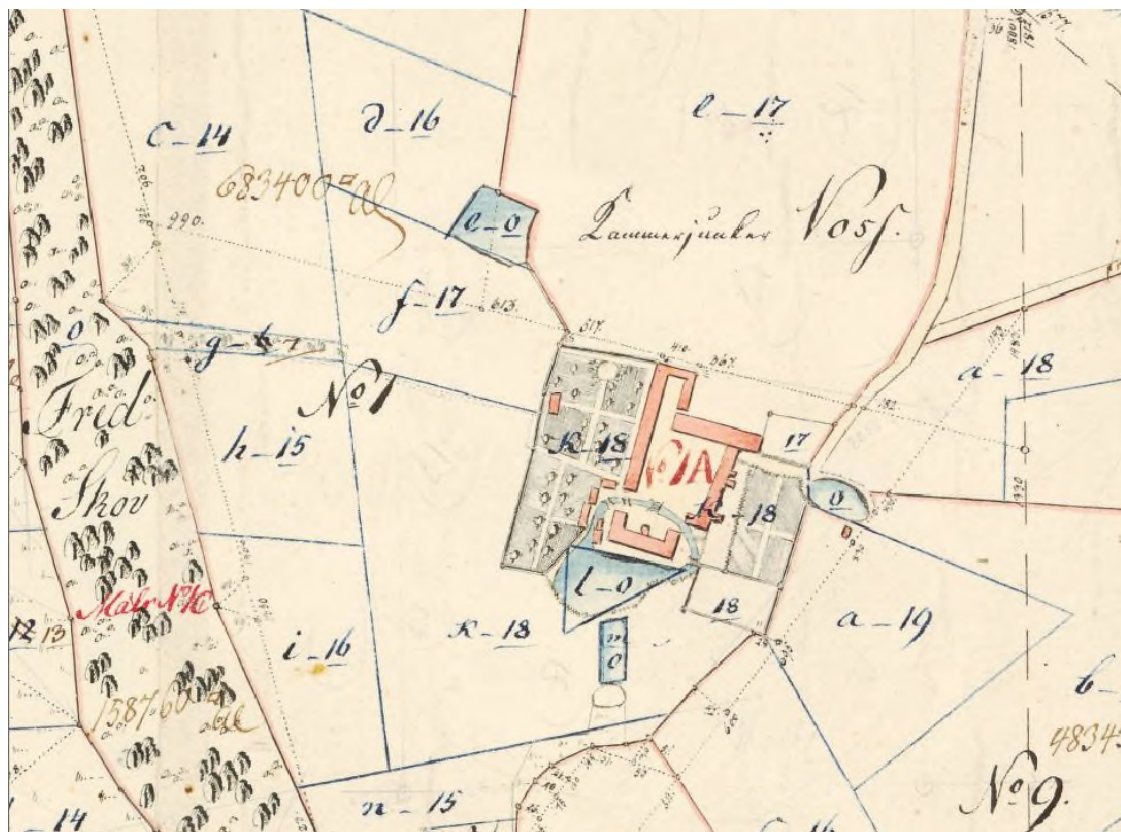
Rasmus Pedersen Skyttes fæstebrev

Appelone Michelsdatters skifte

Forside-billeder: Rodsteenseje gods' hovedbygning, samt flintebøsse, kuglepung og krudthorn.

Rodsteenseje ca. 1800:

Jens Laursen og Appelone Michelsdatter

Jens var født 18. marts 1731 i Tvenstrup og døbt 25 marts samme år, formentlig i Tvenstrup kirke. Faderen var Laurits Thomasen og moderen var Anne Jensdatter.

Det vides ikke hvor og hvornår faderen Laurits Thomasen er født, men 22. april 1726 (ca. et år efter at hans første kone døde), giftede han sig med Anne Jensdatter af Tvenstrup og var da benævnt "Laurs Thomasen Soldat". Det vil sige at han var i landmilitzen under Rodsteenseje og passede sit daglige arbejde på en gård under Rodsteenseje, og så om søndagen mødte til eksercits i nogle timer bag ved kirken (trænedede 40 søndage om året i 8 år).

Som soldat ved landmilitzen havde han fortrinsret til at fæste gård eller anden ansættelse under Rodsteenseje, så han blev formentlig ansat ved Rodsteenseje på et tidspunkt, og da han ikke er nævnt i godsets fæsteprotokol, var han formentlig ansat som skovfoged.

Han flyttede så til Ondrup, hvor der var meget skov tilhørende Rodsteenseje; og her blev han 1/12-1752 udpeget som lavvæрге for hans kones søster Maren Jensdatter (enke efter gårdmand Peder Mogensen i Ondrup). Men da skiftet blev sluttet 18/1-1753 var han erstattet af en anden. Måske blev han syg eller døde, men er ikke nævnt død på noget tidspunkt i Odder kirkebog.

Jens Laursen voksede op ved sin far, der da boede i Tvenstrup, i hvert fald frem til 1733. I 1739 var han boende ved faderen i Ondrup og blev i 1741, 10 år gl., indskrevet i "*Rodsteenseje's Reserva Roulle for Synner Jydske Regiment's District*", 3. Lægd i Ondrup.

I 1736 var der kommet en forordning om indførelse af "Konfirmation" og der blev nu stillet krav om læsning af Bibelen og tilegnelse af dens evige sandheder, så at børnene kunne blive overhørt og konfirmeret af præsten. Derfor kom der i 1739 og 1741 skolelove, der reelt indførte undervisningspligt for både drenge og piger, allerede fra 6-7 års alderen.

Jens boede da i Ondrup, men gik i skole i Fillerup, der allerede i 1724 havde bygget et skolehus. Den 16. april 1741 blev der lavet en skolefundats, der bestemte, at børnene i Ondrup, Morsholt og Snærild skulle søge skolen i Fillerup, der så samtidig blev udvidet med 1 fag til et 6 fags bindingsværkshus. Og Ondrup's beboere skulle levere tørv til opvarmning af skolen fra Ondrup mose.

Fundatsen, der var udformet af ovennævnte byers lodsejere, havde følgende krav til skoleholderen: "*at han skulle være retsindig, gudelig, ædru, villig og flittig*"! - Undervisningen i læsning var gratis, men faderen skulle betale, hvis barnet også skulle lære at skrive og regne, og Jens har formentlig fået denne undervisning, da han senere var både vurderingsmand og lavvæрге ved skiftesager.

Jens må være konfirmeret i Odder kirke i 1745, men der er ingen noteringer om konfirmerationer i kirkebogen.

Den 21. oktober 1757 blev han gift med Appelone Michelsdatter fra Balle, der var født i 1732 i Snærild, Odder sogn. Og i 1758 fik de en datter i Altona, Anne Jensdatter, der blev indskrevet i Odder kirkebog 13/8-1758.

Altona i Holsten var Danmarks sydligste (og næststørste) by og en dansk fæstning, og Jens har formentlig tjent her i 1757/58, hvor der til sikring af Danmarks sydgrænse i 1758 var opstillet 24.000 soldater i det sydlige Holsten.

Jens har helt sikkert været soldat før han blev skovfoged ved Rodsteenseje. Og han må have været soldat i Søndre Jydske Nationale Regiment, hvor Rodsteenseje's godsejer Maltha Sehestedt, i perioden 1747-1752 var Oberst og Compagnichef. Og han må have været hvervet soldat (som underofficer?), siden han har kunnet have sin kone med til Altona. (I skiftet 1782 er nævnt at han, ud over en bøsse, også ejede en pistol og en puffert (lille lommepistol), hvilket kunne antyde at han havde været underofficer).

Nedre hvervegrænse var den gang 18 år og tjenesten var 8 år. Regimentschefen skulle give tilladelse til giftemål; konen fik så "frit kvarter", men skulle sørge for sig selv.

Dengang måtte der ikke hverves soldater på landet, med mindre det skete efter aftale med godsejeren. Maltha Sehestedt var jo chef for Søndre Jyske Nationale Infanteriregiment (der blev oprettet i 1733 og ophævet i 1765). Og Jens kom jo tilbage og fik arbejde ved godset - Så meget tyder på at han var hvervet underofficer !

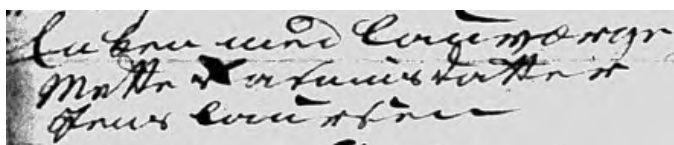
Rodsteenseje er en herregård i Odder sogn, beliggende kun 2 km fra Odder by (på vejen ud mod Neder Randlev). Godset var oprindeligt dannet af gården Hovedstrup, som efter sammenlægning med andre gårde fik navnet Rodsteenseje. Hovedbygningen blev opført i 1681. Den består af en 3-fløjet bindingsværksbygning i én etage over en høj kælder, beklædt med kampesten. En senere ejer, Maltha Sehestedt, tilføjede i midten af 1700-tallet et tårn på hovedfløjens gårdside. Godset ejede i 1770 ca. 54 bøndergårde i Odder og Randlev sogne og i 1791 var det opgjort til i alt 260 tdr. hartkorn og 18 tdr. skov- og mølleskyld (hvilket betød at de skulle stille 4 mand til landmilitseren).

Jens var tilbage i Odder på godset i 1758 (datteren Anne indskrevet i Odder kirkebog). Oberst Sehestedt var død i 1754, så det var hans enke, Sophie Amalie Rantzau, der drev godset, da Jens kom hjem. (Hun var meget afholdt af sine bønder og kaldtes "Den gode Frue", bl.a. fordi hun tog meget hensyn til sine bønder/fæstere). Hvis Jens var hvervet som soldat i 1750 for 8 års tjeneste, passer det godt nok, men han kan også være kommet til skade nede i Altona, og derfor være vendt hjem.

I september 1759 døde Appelones moder, Birthe Rasmusdatter. Jens Laursen boede da i Liliensgyde på Rodsteenseje mark. Det var et fæstehus under Rodsteenseje, hvor der skulle betales 2 Rdl årligt i "Huuspenge". Han var fæster af huset, men der er ikke noget fæstebrev i godsets fæsteprotokol (men da Jens døde i 1782 og næste skytte, Anders Pedersen, giftede sig med enken og flyttede ind i huset, blev der skrevet et normalt fæstebrev). Så måske var indflytningen sket i hast, så fæstebrevet var glemt indført.

Formentlig startede Jens som skovfoged (da huset i 1767 benævntes "Liljensgyde Skovhus"); for i 1758 var skytten på Rodsteenseje en Jørgen Friderick Mom, der boede i Brohuset. Denne døde så i 1765, hvorefter Johan Christiansen Hartenstein blev den nye skytte, der også fik bopæl i Brohuset.

Først da han døde i 1769 (hvor Jens var lavværge for enken), blev Jens både skytte og skovfoged. Her er hans underskrift på skiftet:

Huset i Liliensgyde var efter datidens forhold et rimelig godt hus. Ved en senere brandtaksation af Rodsteenseje's fæstehuse beskrives huset således:

"Huset ligger i Øster og Vester, 11 Fag, 8¼ Al. dyb, Ege Under, Blandings Overtømmer, 9 Fag med murede, 2 Fag med klinede Vægge og Straaetag, 9 Fag til Beboelse med Lofter, Vinduer og Dørre samt 2 Skorstene og 2 Bagerovne, de øvrige 2 Fag til Materialier". - Det rummede 2 stuer med 2 alkover, 2 kamre og bryggers.

I Matrikel-sogneprotokollen (der var grundlag for 1844-matriklen) står der om Matricul 1B: Under det for matricul 1A (Rodsteenseje) anførte Hartkorn. Beskrivelse: *"Et Ledevogter Huus med vedliggende Have i den vester Side af Randlev Vej, sydøstligst paa Marken. - Huuspladsen og Haven, Byevejen: 2800 □alen".*

Den 29. januar 1760 fik Jens og Appelone så en søn Jens Jensen, der blev døbt i Odder kirke 3. Pinsedag (27. maj) samme år.

Nytårsdag (1/1) 1763 fik de døbt en søn mere, Lauritz Jensen. Han døde formentlig før december 1766, men er ikke indskrevet i kirkebogen.

Den 17. januar 1764 var Jens vurderingsmand og vidne ved Rodsteensejes skifte efter fæstehusmand Gunner Andersen Langberg i Randlev, så han var en agtet mand.

Sct. Hans dag (24 juni) 1765 fik de døbt en datter, Berthe Jensdatter. Hun døde før 1781, men er ikke indskrevet i kirkebogen.

3. Søndag i Advent (14/12) 1766 fik de døbt en søn, Lars Jensen. Han døde også før 1781, men er heller ikke indskrevet i kirkebogen.

6 september 1767 er Jens Laursen nævnt i en morbroders skifte som boende i: *"Liljensgyde Skovhus på Rodsteenseje gods".*

Ved en auktion 7/3-1769 efter Jens Sørensen Bierager, "priviligered Werts Huus mand i Odder", mødte Jens Laursen Liliensgyde op og købte forskellige ting for 1 rd 7 mk, bl.a. 1 blikdåse med indhold (ulæseligt).

I juli 1769 døde som nævnt den daværende skytte, Johan Christiansen Hartenstein, og Jens blev da udnævnt til både skytte og skovfoged ved godset. Samme år fik han en søn, der blev døbt Michel Jensen den 8. oktober.

Arbejdet som skytte bestod bl.a. i pasning af godsets vildtbestand, at organisere jagter i Rodsteenseje's skove for godsejeren og hans bekendte, og forsyne godset med vildt til middagsmaden. Og det kunne være alt fra duer og fasaner til hjorte (rådyr, kronvildt), alt efter årstiden og vejrforholdene.

Men der var mange andre gøremål, f.eks. at jage ræve, der skadede vildtet, at bringe foder

ud om vinteren, så dyrene ikke sultede, og der kunne også være opdræt af fasanfugle til jagt. Endvidere at passe herregårdens jagthunde, der blev brugt til klapjagt. Og at overvåge skovområderne for krybskytteri var vigtigt.

Datidens skydevåben var en flintebøsse, der havde en rækkevidde på max. 150 m. Det var ikke let at gå på jagt dengang og slet ikke i fugtigt vejr. Bøsserne var af flintelåstypen, hvor krudt til drivladning og blykugle blev hældt ned i løbet fra oven, hvorefter blykuglen blev trykket med en ladestok, så den fyldte løbet ud. Så blev der hældt krudt i en fængpande på siden af låsen, der var dækket af et dæksel. Så klargøring til skydning var en lidt langsommelig affære.

I hanen var der fastspændt en flintesten, og når der skulle skydes, skulle hanen spændes. Ved affyring af bøssen slog hanen med flintestenen imod pandedækslet, der gik op, så gnister røg ned og antændte krudtet i fængpanden. Det brændte så via et hul i løbet ind og antændte drivladningen, så skuddet gik af. Så når man gik på jagt i fugtigt vejr, gjaldt det om at holde bøssen (og krudtet) tørt, ellers kunne bøssen ikke affyres.

Arbejdet som skovfoged var også krævende. Alle godsets fæstere havde forbud mod at fælde træer på godsets ejendomme, og det var en af skovfogedens mange opgaver at holde øje med det. Og der var meget ulovlig træfældning, der skulle indrapporteres til godset og bringes for Tingretten med et bødeforlæg. Da hans efterfølger blev ansat i 1782 lød en arbejdsbeskrivelse således: "... hvortil han er antaget nøie og flittig, tidlig og sildig baade ved Nat og Dag passer paa mine skove, saavel som Hovedgaardens Marker som paa Skovsgaards grund i Randleu udi det saakaldede Æbelballe og der omkring, saavidt mig tilhører, paapasser at der ei nogen uLovlig skovhug skeer eller nogen derfor tages, uden hvis som efter min Befahling bliver udviist, lige saa og at efter see og forholde, at ei fremmede Creature indkommer paa Hovedgaardens Mark og Skove eller qvæg mig til skade, og om saa skulde skee, da at inddrive det her til Gaarden, hvorfor Hand skal nyde Indtagelsespengene. - Sophia Amalie Rantzau". - Helt afgjort et krævende job.

Med til ansættelsen hørte, at han kunne have "her paa Gaardens Mark frii og uden Betaaling 1 Koe 5 Faaer og 3 stk Sviin om Sommeren". Og ved Jens' skifte fremgik det da også, at han havde 1 sort ko, 5 får og 1 so i sin husholdning i Liliensgyde.

Den 10 februar 1771 døde Jens' moder Anne Jensdatter i "Gydehuset" og blev begravet i Odder kirke; i kirkebogen benævnt "Laurs Thomasens Enke".

En "Bibeskæftigelse" for Jens Laursen var biavl, idet han selv havde 5 bikuber opstillet og desuden havde en ½-part i 3 bistader med degnen Thorsø i Randlev, en ½-part i 3 bistader med Laurs Rye i Stampemøllen og ½-part i 3 bistader med Jens Hjulmand i Odder. Måske har han været lidt af en ekspert i biavl? - Biavl var en af de landlige sysler, der gav en stor indtægt i forhold til udgifter og tidsforbrug. Et bistade kunne nemlig give en god indtægt, da det ikke var ualmindeligt, at en bifamilie i et godt honningår gav 80-100 pd

honning. Og honning blev betragtet som et *"fortrinligt Nærings og Lægemiddel, der altid burde findes i ethvert Hjem saa vel i Byen som paa Landet"*.

Den 26. december 1781 døde Jens Laursen i Liliensgyde og blev begravet i Odder kirke 3 januar 1782. I kirkebogen noteret som *"Begraven Jens Laurssøn, 51 Aar – Skiøtte og Skoufoged på Rodsteenseie"*.

I skiftet blev boet efter Jens opgjort til 71 Rigsdaler, 1 mark og 3 skilling. Men med gæld på 64 Rdl, 4 mk var det kun en sølle formue på knap 7 Rdl, der blev efterladt til enken Appelone og børnene. Formuen skulle normalt være delt mellem enken og børnene, men da sønnen Jens havde fået hjælp til sit ophold i København (læreplads som kleinsmed) og som der står *"endnu i sin Lære stedse trænger til det"*, og datteren Anne og hendes mand havde fået hjælp til *"Udflyening"* af deres gård, gik hele beløbet til enken, mod at hun lovede: *"at hielpe sine Børn efter hendes Evne og Omstændigheder med Aldt hvad hende muligt er til deres Gavn og Bedste"*.

Den yngste søn Michel fik dog også som arv del i nogle af bistaderne, som faderen havde haft. Endvidere nævntes at *"den Salige Mands gang Klæder ere Skikkelig gode"*, hvorfor enken bad om, at de blev holdt uden for vurdering og tilfaldt de 2 sønner.

Af vurderingsoversigten fremgår at det var et jævnt og beskedent hjem. De havde godt sengetøj (olmerdugs overdyner, underdyner og blågarns lagner), hvad der var vigtigt på den tid. Ellers var det ud over et *"Klokværk"* et ganske almindeligt indbo. Da hverken Jens' eller Appelones garderobe blev vurderet, er det vanskeligt at sige noget om deres sociale status, med ham som skytte ved Rodsteenseje.

Jens Laursen boede jo i det såkaldte Gydehus og ved skiftet skulle der betales 28 Rdl for at udbedre husets *"Brøstfældighed"*. Endvidere lovede enken at betale 2 Rdl i forfalden husafgift til førstkommende Mortensdag (11. november) og 2 Rdl for 1 års skat for 2 personer. Desuden ønskede hun 10 Rdl til dækning af hendes egen kommende begravelse. Derefter overtog hun boet.

Appelone trolovede sig den 16. april samme år med den nye skytte på Rodsteenseje, Rasmus Pedersen, og de giftede sig 18. juni 1782, hvorefter han flyttede ind til hende i Liliensgyde. Han havde den 27. april 1782 fået fæstebrev på huset og huspengene var da stadig 2 Rdl pr. år.

Rasmus Pedersen passede sit job som skytte og skovfoged ved Rodsteenseje lige til sin død og fungerede så godt i familien, at han stod fadder til mange af Jens Laursens børnebørn. Endvidere gik han ofte på jagt sammen med sønnen Jens Jensen.

Rasmus døde i april 1798 (54 år gl.) og kun 1½ måned efter (27. maj) døde hans enke Appelone Michelsdatter (66 år gl.).

Rodsteenseje holdt skifte over dem begge, og her ser man at både han og hun havde en usædvanlig god garderobe. Han havde 4 sæt kjortel med vest, 3 hørgarns skjorter og 3 sæt skindbukser + øvrig beklædning, herunder sko med sølvspænder. I alt for knap 19 Rdl. Hun havde også meget tøj, skørter, trøjer og kåber m.m., i alt for 16 Rdl.

Det var langt over det normale for bønder på den tid og den sociale status som skytte må have været tæt på en sognedegns !

Da skiftet var endelig opgjort og gælden var betalt, arvede Jens Laursens børn, Jens, Michel og Anne, en ikke ubetydelig sum (dengang) på 48 Rdl 5 mk 9 sk til deling.

Jens Laursens børn:

Sønnen Jens Jensen var i kleinsmed lære i København, da faderen døde i 1781. Efter at han var udlært, var han formentlig på navervandring i udlandet (Tyskland?), indtil han vendte tilbage til Randlev, hvor han 23. juni 1789 blev gift med Cathrine Thorsø, datter af degnen Thomas Thorsø i Randlev.

I 1890 blev han skoleholder i Randlev og da degnen døde i 1796, blev Jens udnævnt til degn for Randlev og Bjerager samt skoleholder i Randlev. Han fik i alt 9 børn med Cathrine, hvoraf de 4 døde inden voksenalderen.

Efter en længere sygdomsperiode døde Jens søndag den 14. december 1806 og blev begravet i Randlev Kirke. Og Pastor Blicher skrev i kirkebogen:

"Dec. 19de Begraven Sogndegn i Randlev: Jens Jensen, død d. 14 Dec. i hans Alders 47de Aar og DegneEmb.s 11: Aar".

Sønnen Michel Jensen blev boende ved moderen i Liliensgyde til han i 1892 blev gift med Anne Bernhardsdatter. Parret bosatte sig i Randlev og sammen fik de 6 børn. Ved folketællingen 1801 i Randlev var han opført som *"Huusmand med Jord og Rokkedreier"*. Han blev enkemand og giftede sig 2. gang i 1828 (58 år gl.) med Mette Rasmusdatter (51 år gl.). Ved tællingen i 1834 var han benævnt *"Drejer og Opholdsmand, 66 Aar"*. Han døde i Randlev den 2. juli 1836, 67 år gl.

Jens Laursens datter Anne Jensdatter blev 21 år gl. (4. juni 1779) gift med gårdmand Morten Jensen i Randlev (i Vantilgaarden, senere kaldet Kulgrav). Hun var da tjene-
stepige på Rodsteenseje. Parret fik 11 børn, hvoraf i hvert fald 2 af dem døde i tidlig alder. Hun døde 12. maj 1830 i Randlev, 72 år. I Randlev kirkebog benævnt: *"Aftægtsmand Morten Jensens Hustrue"*.

APPENDIX:

Landmilitsen ved Rodsteenseje i Aakier Amt (Skanderborg session):

Landmilitsen bestod af bønderkarle, der var opøvet i våbenbrug og tjente i 6-8 år. Den blev indført i 1701, opløst i 1730, men genindført af Christian 6. i 1733. I forordningen af 4. februar 1733 står der bl.a.:

- Af hvert område af 60 tdr. land hartkorn Bøndergods, også Krongodset, indrettes et lægd, hvoraf en Karl, Husmand eller Inderste, skulle optegnes og indføres i en Lægdsrulle.
- At enhver Hartkornbesidder skulle indgive en liste over det unge mandskab fra 14 til 36 år.
- At Godsejeren selv måtte bestemme, hvilken karl han ville lade indrulle i alderen 18-36 år.
- At hvis en soldat ville fæste en gård, skulle han selv stille med en anden.

Landsoldater, i tjeneste eller ikke, behøvede ikke at blive fæstere under deres fødegods, men blev ofte presset til det med krav om længere tjeneste ved nægtelse. - Selve Stavnsbåndet finder man i disse ord i forordningen:

"Ingen Bondekarl maatte begive sig fra det Gods, hvor han var født, saa længe Husbonden kunde skaffe ham tjeneste"; medmindre han altså var over 36 år eller havde udtjent sin tid som soldat.

Da Rodsteeneje gods rådede over 260 tdr. hartkorn, skulle de oprette 4 lægder og stille med 4 mand til Landmilitsen. Samtidig skulle de føre en liste over samtlige unge mænd i godsets lægder, der kunne være emner til Landmilitsen (En Reserverulle).

I Rodsteenseje's "Reserva Rulle" for 1741 stod:

"Hvor ved efter Deris Kongelig Maj^{sts} Allernaadigste Befalling af 25de Augusty. Persohnligen fremstillis, de i det Synner Jydske Regimentts District Befindende Mandskaber fra 9. til 40de aar begge inclusive, paa Rodsteenseje Gods udi Aakier Ampt".

- 31 - 1. Lægd - Lægdsmand Niels Jørgensen i Odder (alder 9-38 år for reserverne)
- 32 - 2. Lægd - Lægdsmand Morten Christensen i Odder (alder 9-34 år " ")
- 33 - 3.** Lægd - Lægdsmand Jens Sørensen Højsgaard i Ondrup (alder 9-36 år " ")
- 50 - 4. Lægd - Lægdsmand Jørgen Michelsen i Randlef (alder 9-30 år " ")

No. efter HovedRoullen: 33 - 3. Lægd: Lægdsmand Jens Sørensen Højsgaard i Ondrup:
Reserve Mandskabernes Navne: - Jens Laursen, 10 Aar, i Ondrup

- ... osv.

For perioden 1742-64 lå udskrivningsalderen mellem 18 og 40 år, så Jens har tidligst kunnet komme i landmilitsen i 1749. Tjenestetiden var 8 år, hvis man var under 30 år ved udskrivningen og 6 år, hvis man var over. Tjenesten kunne dog forlænges til maksimalt 14 år.

Var man i landmilitsen, skulle man bo og arbejde ved de lokale bønder i sognet til aftalt løn og lave eksercits om søndagen (40 søndage om året). Eksercitsen var med våben-
træning og foregik på en udvalgt plads bag en sognekirke (efter kirkegang), og varede 2

timer om sommeren og 1 time om vinteren. (Våbnene blev opbevaret i kirkens Våbenhus, for at bøsserne ikke skulle blive brugt til krybskytteri !). Desuden var der en årlig kompagnisamling (øvelse) på 3 dage incl. hen- og hjemmarch, samt en årlig regiment- eller bataljonssamling på 6 dage incl. hen- og hjemmarch. Der skulle tilstås milits-soldaterne fortrin for andre karle i sognet ved ansættelse og de var fritaget for personskatter og hoveri. Alligevel var det upopulært at være i militsen, dels pga. af den hårde eksercits fra korporalerne (ofte tyske), hvor det haglede med prygl og skældsord, når de ikke makkede ret; og de hårde straffe for udeblivelse eller genstridig opførsel (flere timer på Træhesten eller bundet til Skampælen). Endelig havde mange karle lang vej til eksercits-pladsen, så en stor del af deres søndagsfrihed blev frataget dem.

I perioden 1742-64 blev nogle af landmilits-soldaterne udskrevet som reservesoldater, der tjente som de øvrige regulære soldater. I perioden 1757-63 blev de hvervede regimenter forstærket med nogle fra landmilitsen, der tjente i de forskellige fæstninger i landet. - I 1742 var den samlede styrke af Landmilitsen oppe på 7.500 mand.

Der blev i 1705 slået en medalje for deltagelse i Landmilitsen, men den blev formentlig kun uddelt til medlemmer, der havde deltaget i kamp på slagmarken. (Landmilitsen deltog i 1710-12 i kampe i Nordtyskland, bl.a. ved Gadebusch, i den Store Nordiske Krig).

Altona:

Den Preussiske Syvårskrig udbrød i 1756 mellem Preussen på den ene side og Østrig, Rusland og Frankrig på den anden. Mens de store lande lå i krig med hinanden, kunne Danmark, der erklærede sig neutralt, holde sin handel i gang. På trods af neutraliteten bevarede Danmark sin alliancetraktat med Frankrig, og denne blev endda udvidet to år senere (1758), da Danmark i en forbundstraktat lovede at postere 24.000 mand i det sydlige Holsten for at sikre Danmarks sydgrænse samt ikke at yde Preussen og dens støtte England nogen form for hjælp i krigen.

Altona var Danmarks sydligste (og næststørste) by og en dansk fæstning, og Jens har formentlig tjent her i 1757/58, for i Odder kirkebog er der i august 1758 indført, at han har fået en datter Anne, født i Altona. Der har han formentlig været udstationeret som soldat. Og han må have været hvervet soldat (eller måske underofficer ?), siden han har kunnet have sin kone med til Altona.

I skiftet 1782 er nævnt at han, ud over en bøsse, også ejede en pistol og en puffert (lommepistol), hvilket nok kunne antyde at han havde været underofficer.

Dengang måtte der ikke hverves soldater på landet, med mindre det skete efter aftale med godsejeren. Rodsteensejes godsejer Maltha Sehestedt, var i 1749 "Oberst og Compagnichef i Søndre Jydske Regiment", og Jens kom jo tilbage og fik arbejde ved Rodsteenseje senere hen.

Nedre hvervegrænse var 18 år og tjenesten var 8 år. Regimentschefen skulle give tilfaldelse til giftemål, og konen fik "frit kvarter", men skulle sørge for sig selv.

Jens Laursen - vielse:

I Stillings kirkebog står: "*Samme dag (28/1-1753) blev Land Sold: Jens Laurs og Mette Hansdatter Copulerede i Stilling*". Det kunne være ham, 23 år gl. ? - men parret nævnes ikke senere i Stilling og Mette er ikke fundet død i kirkebog frem til 1757.

I Odders kirkebog står: "*1757 - Fredagen efter Dom: 19p Trin: (21 Okt.) - Jens Laurits: og Bodild* Michelsdatter i Balle*" ? - (* /Der må være skrevet forkert, for det var Appelone Michelsdatter fra Balle, han blev gift med !). Året før var en Bodild Hansdatter fra Balle blevet gift og den næste viede i kirkebogen hed Bodild Rasmusdatter fra Fensteen ! - Det tyder på at præsten var "indisponeret" under kirkebogs indføringen, hvilket ofte er sket ved føringen af Odder kirkebog !

Liliensgyde:

På Balshavevej 115 ligger et parcelhus på en grund af 2.327 m², ved skellet til Randlev sogn, lidt for sig selv, klemmt inde ved Rodsteenseje's marker. Her var tidligere et fæstehus, ejet af Rodsteenseje og fortrinsvis beboet af folk, der arbejdede ved godset. Stedet hed i gamle dage Liliensgyde (Matr. nr. 1B, Rodsteenseje) og huset kaldtes for Gydehuset. Første gang jeg er stødt på det er i 1759, ved et skifte der nævner en "Jens Laursen i Liliensgyde". Men det har utvivlsomt været der i mange år tidligere.

Matrikelkort 1817:

Ved et skifte i 1767 benævntes det "Liliensgyde Skovhus", så der har formentlig været skovvækst omkring huset i tidligere tider. Hvorfra navnet Liliensgyde stammer vides ikke. Ordet "Gyde" kan betyde en smal indhegnet vej, snæver gennemgang (passage) mellem huse eller lille snæver vej (Slippe eller Smøge). Og det ser ud til at vejen snævrede ind ud for huset, med et lille udhus overfor, så der dannedes en smal passage. Og huset må have ligget i eller ved skov, så hvis der har været mange liljekonvaller i skovbunden nær ved huset, kan det være derved at stedet har fået navnet.

Da Jens Laursen vendte hjem til Odder i 1858, fæstede han Liliensgydehuset for 2 Rdl pr. år i landgilde. Jens var både skytte og skovfoged og boede til sin død 26/12-1781 i Gydehuset. (Rodsteenseje ejede flere store skovarealer og havde flere skovfogeder ansat, og Jens havde formentlig skovene syd for Odder som arbejdsområde).

Den nye skytte og skovfoged efter Jens' død, Rasmus Pedersen, fik 27/4-1782 fæstebrev på Gydehuset, mod at han giftede sig med Jens Laursens enke, Appelone Michelsdatter. Rasmus Pedersen døde i april 1798 og kun en måned efter døde konen. Og så holdt Rodsteenseje skifte over dem begge.

Den 10/12-1798 tegnede Jørgen Hansen Maler fra Saksild så fæstebrev på Liliensgydehuset, ligeledes til 2 Rdl pr. år i huspenge. Det fremgår ikke om han var ansat ved Rodsteenseje eller selvstændig. I august 1800 døde hans kone Benedikte Antonette Rasmusdatter i Liliensgyde, så Rodsteenseje måtte lave skifteforretning 3/9-1798. Jørgen Maler blev så boende i huset og hurtig gift igen.

I Matrikel-sogneprotokollen (der var grundlag for 1844-Matriklen, skrevet 1820-27), står der under Odder: Ejer: Kammerjunker Voss, Bruger: Jørgen Hansen. Matricul 1B. Under det for matricul 1A anførte Hartkorn.

Beskrivelse: "Et Ledevogter Huus med vedliggende Have i den vester Side af Randlev Vej, sydøstligst paa Marken. - Huuspladsen og Haven, Byevejen: 2800 □alen".

Ved en brandtaksation mellem 1835 og 1840 over Rodsteenseje's fæstehuse beskrives huset således: "No. 2093 - Et Do Fæstehuus, beboes af Jørgen Hansen, Andreas Knudsen og Søren Jensen. Huset kaldes Lilliensgyde.

Huset ligger i Øster og Vester, 11 Fag, 8¼ Al. dyb, Ege Under, Blandings Overtømmer, 9 Fag med murede, 2 Fag med klinede Vægge og Straaetag, 9 Fag til Beboelse med Lofter, Vinduer og Dørre samt 2 Skorstene og 2 Bagerovne, de øvrige 2 Fag til Materialier, taxeret for 400 rdl Sedl, er - - - - - 400. Forsvarlig mod Ildefare og ei tilforn Forsikkret."

Jørgen Hansen døde 30 december 1842, og blev begravet 8 januar 1843. Af Odder kirkebog fremgår: "Indsidder og Almisselem af Liliensgyde, Rodsteens Eie Mark, fød i Rude af Faderen Skolelærer Hans Jørgensen ibdm, 78 år".

I en brandforsikringsprotokol for 1858-72 benævntes stedet stadig Liliensgyde, huset var da vurderet til 800 Rdl og ejer angivet til proprietær Hagemann.

Men gradvis forsvandt navnet Liliensgyde og huset kaldtes senere ved folketællingerne for "Malerhuset". F.eks. ved Ft.1880 boede der i Malerhuset, Rodsteenseje Mark, en væver Frederik Sofus Herman. Og ved Ft.1890 boede der i Malerhuset, Rodsteenseje, en husmand, daglejer Søren Peder Sørensen.

I Odder og Randlev i dag er der stadig nogle af de ældre, der husker navnet "Malerhuset", men ingen kender mere navnet Liliensgyde.

Biavl i gl. dage:

I et gl. skrift om biavl siges: "For Husmænd, Haandværkere, Lærere og Præster paa Landet egner denne Beskæftigelse sig fortrinlig, ved Adgang til aabne Marker eller Skove og Heder gives særdeles godt Træk for Bier. Biavl i det Smaa med 4-10 Bifamilier kunne betale sig særdeles godt næsten i enhver Egn af Danmark.

Det er kun meget faa eller ingen andre landlige Sysler, der kan give en saa stor Indtægt som Biavl i Forhold til et Udlæg og den Tid, som kræves. Et Bistade vil nemlig i Regelen aarlig kunne give en Indtægt, der er næsten ligesaa stor som dets Pris om Efteraaret, og i særlig gode Aar vil det kunne give langt mere. Det er saaledes ikke ualmindeligt, at en Bifamilie i et godt Honningaar afgiver 80-100 Pd. Honning og dog har tilstrækkeligt Forraad til at overvintre med. Desuden er Honningen et saa fortrinligt Nærings og Lægemedel, at den altid burde findes i ethvert Hjem saavel i Byen som paa Landet".

Skifteprotokol Rodsteenseie Gods 25/1-1782:

Efter forrige Skiötte og Skoufoged ved Roedsteenseie afgangne Jens Laursen i Liliensgyde:

Anno 1782 den 25de Jan: indfandt sig i det saa kaldede Liliensgyde Huus, paa Roedsteenseies Hovedgaards Mark beliggende, paa Høie Velbaarne Herskabets vegne, som Skifte Forvalter, Fuldmægtig Niels Knudsen med deltagne 2de vitterligheds Mænd Niels Jørgensen og Peder Langberg begge af Randleu.

For i dag, som 30te Dagen efter forrige Skötte og Skoufoged, nu afgangne Jens Laursen, at foretage Registering, Vurdering og om mueligt endelig Skifte Slutning og deeling imellem Enken Apelone MichelsDatter og hendes med den Sal: Mand i Ægteskab aulede Børn som være: 1 Datter Anne Jensdatter gift med Gaardmand Morten Jensen i Randleu, 1 Søn Jens Jensen 22 aar i Kiøbenhavn med Høie Herskabets tilladelse, for at lære Kleinsmed haandværk, og 1 do Micel Jensen a 13 aar hos Moederen. Paa den ene Siide, samt Boens Kredi & Debitorer paa den anden Siide.

Ved forretningen var overværende Enken med Laugværge Hendes Broder Rasmus Jensen fra Aas paa Thyrestrup gods, Sviiger Sønnen Morten Jensen fra Randleu paa sin Hustrues vegne som tilspørsel af Skifte Retten, Declarede, at han paa sin Hustrues vegne, indtet her i Boen havde at fordre, som arv efter hans afgangne Sviiger Fader, men vel er fornøiet med hvis han til udflyening med sin Koene har modtaget, og derfor bad Boens Formue deelt i mellem Enken og hans koenes 2de brødre.

Som Formynder for den yngste og Kurator for den ældste Søn var tilstede den Salig Mands broder Thomas Laursen fra Odder. Hvor da i anførtes hos og overværelse er, efter paaviisning og angiven forrettet og tilgaaet som følger.

INDBOE	rd/m/s		rd/m/s
1 Fyhr Bord paa aaben Foed	-,4,-	1 Puffert (<i>lille lommepistol</i>)	-,1,8
2 Do bænker	-,1,-	4 Hagel Punge	-,1,-
13 Thin tallerkener	1,1,-	3 Krud Horne	-,1,8
2 Thin Lyssestager	-,2,-	Noget Krud og Hagel	-,1,-
1 Blik Lysse Form	-,8,-	4 Saxser	-,4,-
1 Salt kar af Thin	-,4,-	1 frit Sængestæd med gammel	
1 Thin ræke	-,8,-	omhæng - Deri:	1,2,-
1 En Fyhr Halv Kiiste med nøgel og Laas	1,4,-	1 Olmerdugs overDyne	2,-,-
		1 Do underDyne	1,-,-
Deri		3 puder	1,2,-
Enkens Klæder		4 par Blaargarns Lagner	-,3,-
1 Fyhr Hængskab med nøgel og Laas	1,-,-	1 halv Kiiste	-,4,-
		Deri	
1 viise Klokværk	1,4,-	1 par Hørgarns Lagner	-,4,-
1 gl: Madskab	-,1,-	2 par Blaargarns do	-,5,-
Nogle Leer Kar	-,1,-	2 stoele	-,1,8

1 Kruus med Thin Laag	- ,2,-	2 hægler?	- ,1,8
1 Kaaber tragt og noget blik maal	- ,2,-	1 Sigte	- ,1,-
13 flasker stoere og smaae	- ,2,7	2 Spinderoker	- ,4,-
3 Glasser	- ,-,9	1 par Karder	- ,-,12
1 rive Jern	- ,-,4	1 Haspe og 1 garnvindel	- ,-,8
I en Alkaabe		1 Fyhr Bord	- ,5,-
1 Olmerdugs underDyne	1,2,-	2 Bænker	- ,1,-
1 Do overDyne med overtræk	1,2,-	1 stoer Salt Kar	- ,5,-
2 Puder den ene med overtræk	- ,4,8	2 mindre Do	- ,2,-
1 par Blaargarns Lagner	- ,3,-	2 halv tønder	- ,4,-
2 stk omhæng	- ,2,-	1 gl Ballie	- ,-,8
1 Jern Bielægger Kakelovn	5,-,-	2 øll fierriller	- ,1,-
I en Dito Alkaabe		½ part i en Haandqværn	- ,3,-
1 Olmerdugs overDyne	2,-,-	1 træe Kar	- ,-,10
1 Do underDyne	2,-,-	1 Bag trug	- ,1,8
1 Do gl: med overtræk	1,2,-	1 Kaaber Kædel i grue paa	
3 puder	1,5,-	1 Fierrilds oun	3,-,-
1 par Blaargarns Lagner	- ,3,-	1 gl Messing Kædel	- ,4,-
2 stk omhæng	- ,1,-	1 mindre do	- ,1,8
1 rødmahlet stoele	- ,1,8	1 Thin Kædel	- ,3,-
1 mindre Do	- ,2,-	1 Kiærne med stav	- ,-,6
5 ræve beller ?	2,3,-	1 Solde	- ,-,8
1 Bøsse	2,-,-	1 Driftetrug og 1 Strip	- ,-,2
1 pistol	- ,1,-		
1 gammel Solde	- ,-,12	UDBOEN	rd/m/s
4 Korn Sæker a 3 mk og 3 do mindre a 2 mk 4 sk	- ,5,4	1 sort Koe	6,-,-
5 gammel standtønder	- ,-,15	5 Faaer a 4 mk	3,2,-
4 gl gryn Kuber	- ,-,8	1 Soe	1,2,-
2 braader og 1 stag Foed ?	- ,1,-	½ part i 3 Biistader med	
5 gl Bie Kuber	- ,-,10	Sr Thorsøe i Randleu	2,-,-
1 grav Spade	- ,-,6	½ part i 3de med Laurs Rye	
4 øxser	- ,1,8	i Stampe Møllen	2,-,-
1 Hammer og 1 tange	- ,-,8	½ part i 3de med Jens Hiulmand	
2 Jern vegger?	- ,1,8	i Odder	2,-,-
1 Boug Sauge	- ,-,8		
1 pande og Rist	- ,1,-		
1 Ildskee og klemme	- ,-,12		
Den Salig mands gang Klæder som ere Skikkelig goede, bad Enken at maatte, uden Vurdering, lave deelt i mellem hendes 2de Sønner, hvilket og blev tilladt, paa den maade at den yngste Søn Michel Jensen som endnu uforsørget nyder den største og bedste deel af samme, i henseende til hvad den ældre Søn som er holdt paa et fremmet stæd, i sin Lære har nydt af Forældrene, og denne ej har faaet eller nu af Faderen paa anden maade kand gives vederlag for, end i penge eller vahre der imod.			
Viidere Boen til bedste, blev hverken fordret eller angivet, thi bidrager samme sig til Summa			71,1,3
Derimod Boens Besværing			
Huusets Brøstfældighed blev efterseet og af tilstedeværende vitterligheds Mænd paa skiønnet til Louforsvarlig i standsættelse at vil medtage a` fag 2 rd og da samme bestaaer af = 14 fag, bliver beløbet			28,-,-
Dette Skiftes Bekostning kand blive til Stemplet papiir, Salarium og Beskrivning i alt			2,-,-
Enken fordrede efter loven til sin begravelse lige imod Hendes Salige Mands			

som er bereignet til	10,-,-
Der foruden angav Enken at være Bortskyldig	
Til Rasmus Jensen i Dyngbye reede penge	2,-,-
Jens Ladefoged ved Roedsteenseie	2,-,-
Extra skat for et Aar af 2 persohner	2,-,-
Huus afgiften til sidste Mortensdag forfalden	2,-,-
en ræst af træpenge	1,1,-
For 1 tønne Haure	1,2,-
Til Hans Rasmussen vibe i Odder for 3 ½ td Rug	8,1,-
Rasmus Nielsen i Randleu for 3 td byg	6,-,-
Meere Boen til besværing blev hverken fordret eller angivet, thi er samme	-----
i alt	64,4,-

Naar nu Boens Indtægt med dens Udgift Liqvideres Befindes at blive i behold til deeling i mellem Enken og Børnene 6 rd 3 m 3s hvor at børnene kunde tilkomme den halve Deel som er 3 rd 1 m 9 ½ s, men da samme ei er at ansee imod hvad den ældste Søn for sin part har nydt af forældrene og endnu i sin Lære stedse trænger til fra Moederen, den yngste Søn endnu gandske er uforsørget og daglig behøver Moederens hielp.

Saa kand Børnene, efter slige omstændigheder ei tillægges, at forvendte nogen Arv i penge efter sin Salig Fader. Men derimod lover Moederen at hielpe sine børn efter hendes evne og omstændigheder Med Aldt hvad hende mueligt er til deres gavn og bedste. Den yngste Søn til nogen vederlag imod det hans Broder og gifte Søster allerede af Boen har faaet - er givet af Moederen den part som hun eier af Biistader hos Jens Hiulmand og Laurs Rye, der kand blive 3 til hans part. Hvoraf han fra Dato selv nyder rette indkomsterne, som oplægges og garanteres til hand selv kand betroe det, samt og en Kiste og Hængskab som er i Boen. – Betræffende sete Brøstfældighed, da lovede Enken efter Fæste pligt at istand sætte det mangelende saa snart skee Kand. Ligesom og med første afbetale sine Kreditor Deres herover Skiftet udlagte Fordringer

Som ingen meldte sig med vider herved til erindring, ere dette Skifte i ald eenighed og Kiærlighed Sluttet, afhandlet og tilendebragt som med hænders underskrift bekræftes – Datum Skifte stædet ut Supra

Paa Høi Velbaarne Herskabets vegne *N. Knudsen*

Enken med Laugværge *Appelone Michelsdatter Rasmus Jensen*

Paa egen og min Hustrues vegne *Morten Jensen*

Som Formynder for den yngste og Kurator for den ældste Søn *Thomas Laursen* (bror)

Fæstebrev til Liliensgydehuset 1782:

Rasmus Pedersen Skytte 1782:

Pag. 231

Jeg Sophia Amalie Rantzau Sal: Obrist Maltha Sehesteds til RodsteensEye Gjør Vitterlig at have Stæd og Fæst, lige som ieg og hermed Stæder og Fæster til en mit goedses unge Mandskab Naunlig Rasmus Pedersen, det paa min Hovedgaards opbygte og saa kaldede LillensGyde huus, som Førrige Fæster Jens Laursen er hendød og hvis Enke denne ægter, hvilket huus med dertil henlagte og indheignede Hauge rum, bemlt: Rasmus Pedersen, sin livs tiid maae nyde, bruge og i fæste beholde, naar Hand ei alleene som Skiøtte men endog som Skoufoged, hvortil han er antaget nøie og flittig, tidlig og sildig baade ved Nat og Dag passer paa mine skove, saavel som Hovedgaardens Marker som paa Skovsgaards grund i Randleu udi det saakaldede Æbelballe og der omkring saavidt mig tilhører, paapasser at der ei nogen uLovlig skovhug skeer eller nogen derfor tages, uden hvis som efter min Befahling bliver udviist, lige saa og at efter see og forholde, at ei fremmede Creature indkommer paa Hovedgaardens Mark og Skove eller qvæg mig til skade, og om saa skulde skee, da at inddrive det her til Gaarden, hvorfor Hand skal nyde indtagelsespengene.

Der foruden skal Han saalænge Han i denne min tienniste forbliver (ny side i protokollen m. hul og hjørne mangler:) L.... vel at have her paa Gaardens Mark frii og uden betaling 1 Koe 5 Faaer og 3 stk Sviin om Sommeren saa og aarlig fra Rodsteenseie 1 tønne Rug samt udviisning, lige som mine andre Skoufogder hermed S...? af huuset svarer

Fæsteren alle Kongl: Skatter og Contributioner som nu er eller her efter paabudet vorder, og aarlig huuspenge til mig til hvert aars Martini = 2 rd Skrifer Toe Rixdaler. Holder huusets Bygning udi forsvarlig stand saa ingen brøstfæld findes, forretter Hovspind af = 2 skp hør, fører et anstændig Liv og Levned, er mig og mine Hørrig og Lydig og ellers i allemaader rætter sig efter Hans Mayts: allernaadigste Lov og Forordninger. - Dets til Bekræftelse under min Haand og Forsegling. - Rodsteens Eie den **27 April 1782:**

Sal: Maltha Sehestedt S: A: Rantzau L:S:

Anno 1798 den 22 May. Rasmus Skyttes tøj i Liliensgyde.

	rd/m/s		rd/m/s
1 Blakket Reise Kiortel	1,2,-	1 Hat	-,1,8
1 grøn Kiortel og Væst	2,2,-	1 Ulden og 2 Bomulds Huer	-,2,8
1 gl: blakket Reise Kiortel	-,2,-	1 liden Hue	-,2,-
1 grøn Kiortel og Væst	1,-,-	1 hvide Halsklæde	-,-,12
1 gl: grøn Do	-,1,-	1 pr gl: Vanter og 2 pr Handsker	-,-,8
1 hiemgjort Væst	-,1,-	1 pr Silke Strømper	-,2,-
3 hørgarns Skiorter	1,3,-	2 pr Bomulds Strømper	-,1,8
1 pr sorte Skind buxer	1,-,-	2 pr blaa Do	-,2,-
1 pr Do	1,2,-	2 pr hviide? Do og pr halv Do	-,2,-
1 pr gule Do	1,4,-	1 pr Sølv Skoespænder og Knæe do	4,-,-
		1 pr Skoe 23	-,2,-
		I alt:	18,5,12

Skifteprotokol Rodsteenseie Gods 25/5 + 23/6-1798:

Appelone Michelsdatter

(fol. 317)

Anno 1798 d. 25 Mai mødte paa S: T: frue Oberstleutnantinden De WeinIgells Vegne Forvalter Møller fra Rodsteenseie i Liliensgyde for efter Rasmus Skyttes Enke Appelone Michelsdatter, som i Gaar Aftes ved Døden er afgangen for at forseigle og vurdere hendes Tøy. - Den øvrige Boe blev sidste Tiirsdag den 22 Mai som var 30te dagen efter hendes Mands død lovligt registeret og vurderet. -

Ved Forretningen var overværende den afdødes søn Michel Jensen af Randlev samt som Vitterlighedsmænd Niels Jakobsen og Rasmus Nielsen begge af Randlev.

Og blev da forseglet en blaae malet Dragkiste hvori den afdødes Klæder befantes. - Alt den øvrige Boe er som melt registeret og vurderet. Saaledes at være passeret bevidnes
HC Møller Michel Jensen

Registrering og Vurdering: 23 juni 1798

(fol. 319)

Anno 1798 d. 23 Juny mødte paa S: T: frue Oberstleutnantinden De WeinIgells Vegne Forvalter Møller fra Rodsteenseie med 2de Vitterlighedsmænd Jens Rasmusen og Peder Langberg begge af Randlev ved Liliensgyde paa Rodsteenseie Mark for efter Rasmus Skyttes Enke sal: Appelone Michelsd. at holde en lovlig Registerings og Vurderings Forretning over hendes Tøy som den 25 May sidst blev taget under Forsegling.

Hendes Arvinger ere 2 Sønner. Nemlig Jens Jensen og Michel Jensen af Randlev begge myndige – og 1 Datter Anne Jensd. gift med Morten Jensen item – Ved Forretningen var overværende begge Sønner og Datterens Mand Morten Jensen som da blev forrettet som følger: Den blaae malet Drag Kiste som blev forseglet fandtes Seglene endnu for. Disse bleve fratagne og det deri befundne Tøy vurderet saaledes:

	Rd-m-s		Rd-m-s
1 blaae Barkans Trøy	-,4,-	1 hvid Kramlærrets Forklæde	-,2,4
1 broget Kartuns Do med 1 Smække	-,2,-	1 trøkket Do	-,2,4
1 Hiemgiort Do	-,1,8	1 taulet Do	-,1,8
1 sort Hiemgiort Kiortel	1,-,-	1 blaae Do	-,1,-
1 mørk og graa Trøye og Skiørt, samt 1 stk Tøy af samme slags	1,-,-	2 Tørklæder	-,-,12
		1 pr kluder Ermer og 1 pr Vanter	-,-,12

1 muersteens? Skiørt	- ,4,-	3 hvide Halsklæder	- ,2,4
1 sribet Do	- ,4,-	2 gl. Do	- ,-,12
1 Kartuns Kaabe	- ,4,-	6 pr Hoved Tøy	- ,1,8
1 blaae Hiemgiort Do	- ,4,-	2 pr Do	- ,-,6
2 gl. stoffes Kyser	- ,1,8	1 Stryg Klæd	- ,-,6
1 sort fløyels Hue	- ,4,-	1 Posse med nogle gl. Klude	- ,-,2
1 brun Silke Do	- ,1,-	1 pr gl. Handsker og nogle knaper	- ,-,2
1 bl. Do Do	- ,-,12	3 Særker	1,-,-
1 gl. Kartuns Hue og 1 Fløyels Pandspend	- ,-,8	2 pr bl. Strømpe	- ,-,8
		1 pr gl. Skoe	- ,1,-
		1 Krus med Tin Laag	
		I alt:	16,3,12

Ingen af de tilstedeværende vidste meere at angive, som ey forhen er registeret og vurderet. Naar Skiftet igien bliver foretaget som ey kan blive før der er holdt Auction, ville Sønnen Michel fremlægge Regning over hans Moders Begravelses Omkostninger. Hvorefter at Boen blev modtaget af ligemeldte Søn, Han lovede at være ansvarlig for alt det registerede og vurderede som er i Boen indtil Auctionen er forbi. - Denne Forretning blev dernæst forsynet med Vedkommendes Underskrift. -

Datum ut supra Paa S: T: Frue Oberstleutnantinde De Weinigells Vegne HC Møller
Jens Jensen Mikkel Jensen Morten Jensen

Skiftemøde 14 december 1798:

Blev skiftet efter Rasmus Pedersen Skytte og hans Kone Appelone Michelsdatter i Liliensgyde foretaget paa Rodsteenseye. Arvingerne efter dem ere a. Paa mandens Siede en Broder Friderich Pedersen UnderDegn i Randers og en Søster Karin Pedersdatter død og efterladt sig tvende Børn, nemlig en Søn Peder Madsen 12 og 1 do Seier 4 Aar - b. paa Koenens Siede 2 Sønner og 1 Datter, nemlig Sr Jens Jensen Degn i Randlev og Michel Jensen Dreier ibd. begge fuld myndige og endelig Datteren Ane Jensdr gift med Gaardmand Morten Jensen i Randlev. - Ved Forretningen var overværende paa S:T: Frue Obristleutenantinde de Weinigells Vegne Forvalter Møller ved Rodsteenseie, paa Underværgen hr Friderich Pedersens Vegne hr Forvalter Hildebrandt fra Rathlousdal, paa Søster Karen Pedersens Børn Fader og Leier deres Vegne Deres Fader Mads Seiersen af Odder, paa egen og sin Søster Ane Jensdatters Vegne Degnen hr Jensen, samt paa egne Vegne Michel Jensen. og endelig som Vitterlighedsvidner Jacob Christensen og Niels Laursen, begge paa Rodsteenseje. I hvis samtlige Overværelse blev forrættet som følger Ved Auctionen som blev holdt efter Rasmus Pedersen Skytte og Hustru den 29 July 1798 beløb heele Boens Ind og Udboe sig til den summa - - - - - 205 Rd - 2 Sk

Skifte Rættten spurgte Vedkommende om de vidste meere at angive som kunde føres Boen til Indtægt; hvortil de samtlige svarede Nei altsaa bliver Boens heele Formue - - - - - 205 Rd - 2 Sk

Boens Gield, dels det som blev anført ved registerings Forrætningen efter Rasmus Pedersen, dels det som siden er tilkommen, er saaledes i alt som følger:

Rasmus Simonsens Enke Karen Skræder i Morsholt har tilgoede - 50 Rd
Hans Poulsen Rørt - - - - - 16
Hr. Forstander Schou i Olborg (Aalborg) - - - - - 4 -2 - 2
Jens Rasmussen fra Randlev - - - - - 5
Niels Jacobsen item - - - - - 1
Peder Langberg item i alt - - - - - 7 - 1 - 8
Søren Guldborg for Ligkister at gjøre til begge de Afdøde - - 4 - 4
Michel Simonsen Dyngbye - - - - - 1
Michel Dreier for Udlagte til Begravelserne - - - - - 4 - 2 - 6
Jens Rasmussens Kone for at koge til Begravelserne - - - 1
Tienestepigen i Løn for ½ Fierding Aar - - - - - 1
Hr. Kragh i Odder - - - - - 4 - 3

- 1801 Slaget på Reden
 Koppevaccination påbegyndes i Danmark
 1803 Fattigloven – der skal være fattigkommisioner i alle sogne
 1808 **Frederik d. 6.** bliver konge

Søndre Jyske Nationale Regiment:

Søndre Jyske Nationale Infanteriregiment (1733-63). - Deles i 1.-3. Søndre Jyske Bataljon i 1763. Ophævet i 1765.

I 1745 fastslog en kongelig resolution, "at alle infanteriregimenter skulle være ens munderet mht. snit".

I 1756 blev der godkendt nye uniformer for den danske hær. Ved de nationale regimenter skulle kjolen være uden rabatter, men fremover skulle de have krave på kjolen samt runde lukkede ærmeopslag i kendingsfarven.

Søndre Jyske National Regiment's uniformer i 1758 har formentlig været meget lig dem fra Nørre Jyske Nationale Regiment (vist her):

